

GERAKAN KESATUAN SEKERJA TERSUSUN DI SEMENANJUNG MALAYSIA SELEPAS MERDEKA, 1957-69

JOMO K.S. & PATRICIA TODD

Artikel ini mengalurkan perkembangan semula gerakan kesatuan sekerja selepas Merdeka dalam tempoh 1957-1969 semasa pemerintahan Almarhum Tunku Abdul Rahman, Perdana Menteri yang pertama. Zaman ini dianggap sebagai zaman bilamana dasar ekonomi bebas laissez faire serta dasar perindustrian ganti import dilaksanakan, manakala peristiwa 13 Mei 1969 memulakan peralihan kepada suatu zaman baru bagi kaum pekerja yang tersusun.

This article details the further development of the labour movement in Malaya after independence in the period, 1957-1969, under the government of the first Prime Minister, Tunku Abdul Rahman. This period has been regarded as the period of the laissez faire policy and the policy of industrialisation to replace the import economy. The 13 May, 1969 incident marked the transition to a new era of a more organized labour movement.

Gerakan kesatuan sekerja di Semenanjung Malaysia telah banyak berubah dalam tempoh dua tahun setelah Persekutuan Tanah Melayu mencapai kemerdekaan pada 31hb Ogos 1957. Walaupun kaum buruh sudah mula tersusun pada akhir abad ke 19M, penyusunannya telah berkembang dengan pesat mulai tahun 1920an dan 1930an dengan pertambahan pesat kaum buruh, terutamanya di ladang getah. Namun demikian, pemerintahan penjajah British tidak membenarkan kesatuan sekerja bergiat mengikut undang-undang sehingga tahun 1940, iaitu menjelang serangan Jepun pada Disember 1941.

Akibat peranan utama Parti Komunis Malaya serta sekutunya dalam menentang Pendudukan Jepun (1942-5), pentadbiran penjajah British terpaksa membenarkan kesatuan sekerja bergiat selepas perang. Namun demikian, penekanannya telah terus bertambah sehingga Dharurat diisytiharkan pada Jun 1948. Malah, pada tahun 1948 sahaja, bilangan ahli kesatuan sekerja telah menurun sebanyak hampir dua pertiga akibat pengharaman banyak kesatuan sekerja serta pembuangan negeri ramai pemimpinnya.

Setelah pihak penjajah British menyedari bahawa dasar penindasan semata-mata kurang berkesan, perkembangan semula kesatuan sekerja sederhana dibenarkan, malah digalakkan. Walaupun digalakkan untuk melemahkan sokongan kepada pihak komunis, gerakan buruh mula bertindak secara lebih berkesan demi kepentingan kaum pekerja dan untuk menuntut kemerdekaan. Oleh demikian, keadaan yang jauh lebih baik bagi kaum buruh diharapkan selepas Merdeka tercapai pada 31hb Ogos 1957.

Rencana berikut mengulas sejauhmana harapan ini menjadi kenyataan semasa Almarhum Tunku Abdul Rahman Al-Haj menjadi Perdana Menteri Malaysia yang pertama. Tempoh ini dianggap penting juga kerana biasa dianggap sebagai zaman dasar ekonomi bebas (*laissez faire*) serta dasar perindustrian ganti import dilaksanakan. Peristiwa Mei 1969 - iaitu keputusan pilihanraya umum, rusuhan kaum seterusnya dan pengenalan dasar-dasar baru, termasuklah undang-undang buruh baru - memulakan peralihan kepada suatu zaman baru bagi kaum pekerja yang tersusun.

SUASANA POLITIK

Tekanan pihak pemerintah terhadap perkembangan gerakan buruh berterusan selepas Merdeka pada tahun 1957, walaupun berkurangan sedikit pada awal tahun 1960an. Kemerdekaan yang dicapai pada tahun 1957 tidak banyak membantu perkembangan kesatuan sekerja, walaupun gerakan buruh giat memperjuangkan kemerdekaan, sedangkan perkembangannya telah banyak disekat semasa pentadbiran penjajah (lihat Stenson, 1970; Gamba, 1962).

Kerajaan Perikatan, yang mula mentadbir pada tahun 1955 sehingga awal tahun 1970an, lebih memihak kepada kepentingan kapitalis. Perikatan pernah berjanji untuk memelihara kesatuan sekerja yang bertanggungjawab dan tulen, akan tetapi, sebenarnya tidak memberi sebarang perhatian penting pada kesatuan melainkan untuk mengawal anasir subversif dalam kesatuan. Kehendak pekerja tidak selari dengan dasar ekonomi kerajaan, yang lebih mementingkan pelaburan asing. Oleh itu, kesatuan lemah dikehendaki supaya gaji rendah akan menarik modal asing. Di samping itu, kerajaan terus bimbang akan pengaruh komunis dalam gerakan kesatuan sekerja ini. Oleh itu, tindakan berani yang dilaksanakan oleh kesatuan atau pimpinan kesatuan biasanya segera diikuti oleh tindakan keras pihak kerajaan pula.

Darurat kononnya untuk membendung ancaman pihak komunis - telah diisytiharkan tamat pada tahun 1960 dan buat sementara sekatan politik tertentu dikurangkan.¹ Dalam keadaan ini, gerakan buruh mula pulih sedikit, tetapi undang-undang Darurat telah diisytiharkan semula pada September 1964 semasa Konfrontasi Indonesia terhadap anjuran penubuhan Malaysia oleh British.² Maka pada pertengahan tahun 1960an, timbul semula desakan supaya gerakan buruh disekat kerana ketika itu, negara dikatakan sedang menghadapi ancaman luar. Dengan alasan demikian, kerajaan telah memperkenalkan undang-undang yang lebih ketat untuk menghapuskan gerakan buruh yang sedang bangkit semula mulai awal tahun 1960an.

Pada September 1963, Persekutuan Tanah Melayu telah bergabung dengan Singapura, Sabah dan Sarawak untuk membentuk Malaysia. Dengan itu, Kongres Kesatuan Sekerja Malaya (MTUC) dan Kongres Kesatuan Sekerja Kebangsaan Singapura (NTUC) mula membincangkan pembentukan satu pusat

kesatuan sekerja kebangsaan yang baru bagi seluruh Malaysia.³ Akan tetapi, sebelum sebarang langkah ke arah ini sempat diambil, Singapura telah keluar daripada Malaysia pada Ogos 1965. Manakala, gerakan kesatuan sekerja di Sabah dan Sarawak terus wujud secara berasingan daripada gerakan kesatuan sekerja di Semenanjung Malaysia, kerana Ordinan Kesatuan Sekerja 1959, menghadkan keahlian kesatuan, sama ada hanya di Semenanjung Malaysia, ataupun di Sabah atau di Sarawak sahaja.⁴ Sebenarnya, gabungan kesatuan sekerja Semenanjung Malaysia dengan kesatuan sekerja Sabah dan Sarawak mempunyai potensi yang jauh kurang penting daripada potensi gabungan gerakan kesatuan Semenanjung Malaysia dengan gerakan di Singapura. Ini adalah kerana, berbanding dengan Singapura, Sabah dan Sarawak masih mundur, jumlah pekerjaanya sedikit; lagipun, kedudukan geografinya agak terpisah, sedangkan sejarahnya pula berlainan dengan Semenanjung Malaysia. Ini berbeza sekali dengan Singapura, yang pernah menjadi pusat industri dan perdagangan bagi Semenanjung Malaysia, dan mempunyai banyak kaitan dengannya sejak sebelum zaman penjajah lagi.

Kemudiannya, perintah Darurat yang ketiga telah diisytiharkan setelah tercetusnya rusuhan kaum pada Mei 1969. Setelah peristiwa itu, kawalan lebih ketat dikenakan terhadap buruh melalui undang-undang buruh diperketatkan sekali lagi.

KEADAAN EKONOMI

Keluaran Negara Kasar (KNK) telah berkembang pesat pada tahun 1960an di sekitar purata 6 peratus setahun, manakala pendapatan purata negara pula telah bertambah pada purata 3.5 peratus setahun dalam tempoh yang sama, walaupun terdapat turun-naik harga barang utama. Harga getah telah jatuh dari 179 sen sekilogram pada tahun 1961 kepada 115 sen pada tahun 1968, sebelum meningkat semula kepada 150 sen pada tahun 1969. Harga bijih timah telah meningkat dari \$7,281 setan metrik pada tahun 1961 kepada \$11,608 pada tahun 1963, tetapi telah turun semula kepada \$10,213 pada tahun 1969. Harga minyak kelapa sawit turun-naik juga pada tahun 1960an, harganya telah meningkat daripada 646 setan metrik pada 1961 kepada 749 pada tahun 1965, dan kemudiannya telah jatuh semula kepada \$429 pada 1969. Jadi, pada keseluruhannya, perdagangan Malaysia tidak stabil, terutamanya dengan pasang surut harga eksport.

Pertumbuhan sektor perkilangan pula agak pesat pada tahun 1960an. Pertambahan permintaan dalam negeri dan pengeluaran barang ganti import merupakan punca utama pertumbuhan sektor industri ini, sedangkan eksport barang buatan hanya bertambah penting awal akhir tahun 1970an.

Dari segi inflasi, sepanjang tahun 1960an, harga agak stabil; nisbah harga pengguna hanya berkembang pada kadar purata satu peratus setahun. Kadar

pengangguran rasmi purata pula ialah 7 peratus pada tahun 1960an kerana pertumbuhan sektor pertanian agak lembab, manakala industri ganti import, yang intensif modal, gagal menyediakan peluang pekerjaan yang mencukupi.

PERTAMBAHAN KEAHLIAN KESATUAN SEKERJA

Turun-naik keahlian kesatuan antara tahun 1957-69, juga mencerminkan suasana perkembangan ekonomi dan politik negara. Bilangan ahli kesatuan sekerja telah merosot dari 232,174 pada tahun 1956, iaitu dalam tahun merdeka, kepada 174,809 ahli pada tahun 1959, dan kemudiannya, meningkat semula kepada 327,637 pada tahun 1965, sebelum jatuh lagi kepada 289,868 pada tahun 1969.

Di samping faktor politik, yang telah digariskan pada awal perbincangan tadi, kemelesetan ekonomi dan paras pengangguran yang tinggi juga telah menyebabkan pengurangan kegiatan dan keahlian kesatuan ketika itu. Tambahan pula, pendaftaran beberapa kesatuan telah dibatalkan - misalnya, Kesatuan Kebangsaan Pekerja Kilang dan Pekerja Am (NUFGW) pada 1957, Kesatuan Pekerja-pekerja Lombong Tanah Melayu dan Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Pengangkutan pada tahun 1959.⁵ Sementara itu, empat pemimpin tertinggi NUGFW ditangkap; NUGFW dituduh terlibat dalam pakatan komunis. Keadaan ini mungkin juga menghalang golongan pekerja daripada menganggotai kesatuan. Begitu juga, Ordinan Kesatuan Sekerja 1957, semua kesatuan dikehendaki mendaftar semula di bawah Ordinan Kesatuan Sekerja 1957, yang menyebabkan lebih kurang tiga puluh kesatuan dibubarkan, tidak mendaftar semula ataupun kerana ia tidak dapat memenuhi keperluan pendaftaran yang ditetapkan semula itu.⁶

Namun begitu, keadaan politik, pada awal tahun 1960an, tidak begitu menekan kesatuan sekerja. Undang-undang Dharurat ditarik balik pada 31 Julai 1960, yang telah mengurangkan tekanan kerajaan ke atas kesatuan sekerja.⁷ Di antara tahun 1962 dan 1964, tindakan perusahaan anjuran kesatuan sekerja berlaku secara besar-besaran yang telah menyebabkan bertambahnya minat terhadap dan juga keahlian kesatuan sekerja.

Walau bagaimanapun, pindaan undang-undang buruh pada tahun 1965 dan 1967 telah menekan kegiatan kesatuan. Kejatuhan harga barangan utama juga telah menyebabkan kemerosotan keahlian kesatuan, terutamanya di sektor pertanian. Contohnya, keahlian NUPW telah merosot daripada 110,939 pada tahun 1965 kepada 80,921 pada tahun 1969.⁸ Ahli-ahli kesatuan daripada sektor perdagangan juga telah merosot daripada 17,419 kepada 13,125 dalam tempoh yang sama, sementara keahlian kesatuan dalam sektor perlombongan, perkilangan, pengangkutan dan perkhidmatan awam telah bertambah.⁹

Halangan majikan terhadap pembentukan dan kegiatan kesatuan juga terus menghalang perkembangan kesatuan. Kebanyakan majikan masih enggan mengiktiraf hak kesatuan yang mewakili kaum kepentingan pekerja, dan pekerja-pekerja yang bergiat dalam kesatuan diperlakukan dengan buruk oleh mereka. Majikan telah menggunakan pelbagai taktik termasuk ugutan, rasuah, perjanjian pekerjaan yang anti-kesatuan dan pembentukan kesatuan dalam untuk menghalang kegiatan kesatuan-kesatuan ini. Contohnya, pihak pengurusan Hotel Merlin di Kuala Lumpur telah membentuk Kesatuan Gabungan Pekerja-pekerja Merlin dalam usaha memecah-belahkan kesatuan yang sedia ada dalam hotel tersebut,¹⁰ iaitu Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Hotel, Bar dan Restoran.

Pihak kerajaan pula enggan mewajibkan supaya majikan mengiktiraf kesatuan, malah terlalu sedikit perlindungan kerajaan yang diberikan kepada pekerja untuk terlibat dalam kesatuan. Majikan tidak diwajibkan memberi alasan apabila pekerja dipecat atau diberi notis. Pada tahun 1958, ahli-ahli Kesatuan Pekerja-pekerja Perkhidmatan Pengangkutan Timur Laut di Kelantan telah membubarkan kesatuannya kerana bimbang menjadi mangsa majikan, berikutan pemecatan beberapa pekerja-pekerja yang aktif dalam kesatuan.¹¹

Perkauman, dan masalah mengeratkan kerjasama antara buruh yang berbilang kaum masih wujud dalam gerakan kesatuan. Contohnya, terdapat banyak kesatuan yang hanya terdiri daripada orang Cina yang enggan bekerjasama dengan kesatuan yang dikuasai oleh orang India.¹² Kajian MTUC terhadap sebab kemerosotan keahliannya mendapati bahawa kesatuan dengan keahlian yang bukan berbahasa Inggeris kurang minat bergabung dengan MTUC.¹³ Malah, keahlian dan kepimpinan kesatuan, yang berbilang kaum masih tidak menggambarkan komposisi kaum, tenaga buruh, sungguh pun lebih seimbang daripada tahun 1950an. Di antara tahun 1957 dan 1964,¹⁴ peratus ahli kesatuan sekerja Melayu telah bertambah daripada 20 peratus kepada 30 peratus dan kadar ahli kesatuan India merosot daripada 58 peratus kepada 48 peratus.¹⁵ Keahlian kaum Cina juga turut merosot daripada 21 peratus pada tahun 1957 kepada 16 peratus pada tahun 1960, dan kemudiannya meningkat semula kepada 21 peratus pada tahun 1964.

STRUKTUR KESATUAN SEKERJA

Di antara tahun 1957 hingga 1969, bilangan kesatuan sekerja yang berdaftar turut berubah bersama dengan keahlian kesatuan. Pada tahun 1959, keahlian kesatuan telah jatuh akibat syarat pendaftaran semula yang dikuatkuasakan; pada awal tahun 1960an, banyak kesatuan baru telah dibentuk, akan tetapi pada akhir tahun 1960an, bilangan ahli kesatuan telah merosot semula. (Lihat Jadual 1). Kemerosotan dan kelemahan gerakan kesatuan dapat dilihat daripada bilangan kesatuan yang telah dibatalkan pendaftarannya. (Lihat Jadual 1). Bilangan kesatuan yang dibatalkan terlibat melebihi bilangan kesatuan baru

yang
Malah,
Jumlah
1960an
kepada
daripad

MTUC
sampir
enggan
Perwal
pembe
kumpu
dapat
dan ge
kesatu
Kesatu
dan Ga
(AUEC

BI

Tahu

1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969

Sumber

yang didaftarkan pada tahun 1959, dan pada akhir tahun 1960an (1966-69). Malah, pada awal tahun 1960an juga, banyak kesatuan telah dibubarkan. Jumlah kesatuan sekerja telah merosot daripada 287 kepada 240 dalam tahun 1960an, sementara bilangan ahli kesatuan pula telah bertambah daripada 256,821 kepada 289,868. Manakala, peratusan ahli kesatuan yang berkeahlian kurang daripada 1,000 ahli telah merosot daripada 20 kepada 15 buah.

MTUC dan juga CUEPACS¹⁶ ingin mengukuhkan gerakan kesatuan. Di samping menolong menggabungkan kesatuan-kesatuan yang kecil, MTUC enggan membenarkan kesatuan serpihan bergabung dengannya.¹⁷ Persidangan Perwakilan Tahunan MTUC pada tahun 1966 telah bersetuju bahawa pembentukan kesatuan akan dibuat berasaskan kumpulan perindustrian dan 10 kumpulan industri telah dikenalpasti.¹⁸ Walaupun bagaimanapun, usul tersebut dapat dilaksanakan kerana pihak berkuasa dan kebanyakan pemimpin kesatuan dan golongan berkuasa kurang menyokong penggabungan dan pengukuhan kesatuan. Dua penggabungan yang berjaya dalam tempoh ini ialah pembentukan Kesatuan Pekerja-pekerja Keretapi Tanah Melayu (RUM)¹⁹ pada tahun 1960, dan Gabungan Kesatuan Pekerja-pekerja Perkhidmatan Perkeranian Kerajaan (AUEGCAS)²⁰ pada tahun 1963.

JADUAL 1
BILANGAN KESATUAN BERDAFTAR DAN DIBATALKAN PENDAFTARAN
1957-1969

Tahun	Kesatuan Baru	Kesatuan Yang Dibubarkan Secara Sukarela	Yang Sudah Tidak Wujud	Kesatuan Yang Dibatalkan(1) Gagal Mematuhi Syarat(2)
1957	37	13	4	2
1958	35	5	17	9
1959	20	18	5	12
1960	48	17	13	6
1961	38	14	2	6
1962	38	14	2	1
1963	26	28	2	10
1964	24	12	-	5
1965	23	6	4	4
1966	10	9	4	4
1967	3	18	1	4
1968	9	13	6	5
1969	7	6	3	3

Sumber: Federation of Malaya/Malaysia, *Annual Report of the Trade Unions Registry*, 1957 hingga 1969.

1. Beberapa kesatuan ini dibatalkan pendaftarannya kerana walaupun mereka sudah tidak lama wujud, mereka tidak memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan untuk dibubarkan secara rasmi.
2. Termasuk kegagalan untuk menyerahkan fail tahunan, struktur pimpinan kesatuan yang tidak mengikut undang-undang kesatuan atau kesatuan digunakan untuk maksud yang menyalahi undang-undang atau bagi maksud yang bertentangan dengan peraturan yang ada, kes-kes kesatuan yang lain sudah terdapat dalam perdagangan, pekerjaan atau industri berkenaan. Beberapa kesatuan gagal memenuhi keperluan yang telah ditetapkan kerana mereka tidak lagi wujud.

JADUAL 2
JUMLAH KESATUAN DAN KEAHLIAN KESATUAN,
1962, 1969

		Bil Kesa- tuan	Bil. Ahli	% Ahli	Bil. Kesa- tuan	Bil. Ahli	% Ahli
1962				1969			
Hingga 100	112	5,192	2.02	75	3,390	1.17	
101 - 200	56	8,369	3.25	35	5,132	1.77	
201 - 500	60	18,030	7.00	49	16,056	5.54	
501 - 1000	31	20,182	7.84	28	20,084	6.92	
1001 - 2000	23	31,729	12.32	26	37,922	13.08	
2001 - 5000	9	26,120	10.14	16	53,689	18.52	
5001 - 10000	3	23,803	9.25	8	49,469	17.06	
Lebih 10,000	1	124,061	48.18	2	104,162	35.94	

Sumber: Federation of Malaya/Malaysia, *Annual Report of the Trade Unions Registry*, 1962 dan 1969. Angka-angka sebelum 1962 tidak didapati.

Nota:

1. Angka 1962 termasuk kesatuan majikan-majikan: 12 kesatuan dengan 665 ahli. Angka 1969 tidak termasuk kesatuan majikan.

Kerajaan, kemudiannya, telah menyatakan sokongannya terhadap dasar memperkukuhkan kesatuan. Contohnya, pada tahun 1962, Menteri Buruh telah menyokong perkembangan dalam kesatuan-kesatuan kebangsaan,²¹ dan pada tahun 1966, Kementerianya telah merangkakan rancangan penyusunan semula kesatuan, yang mengurangkan bilangan kesatuan daripada 296 kepada 114.²² Menteri tersebut nampaknya bersetuju bahawa tanggungjawab utama

penggabungan semula kesatuan sepatutnya dilaksanakan oleh gerakan kesatuan itu sendiri.²³

Walau bagaimanapun, sikap dan tindakan amalan sebenar Pendaftar Kesatuan Sekerja bertentangan dengan kenyataan menteri itu. Pendaftar telah memperkenalkan undang-undang tambahan yang lebih ketat demi menyekat keupayaan kesatuan menentukan strukturnya sendiri. Di samping itu, Pendaftar telah menggunakan kuasanya membenarkan pendaftaran dan pembatalan pendaftaran untuk menentukan jenis kesatuan yang dibenarkan wujud. Ordinan Kesatuan Sekerja 1959 telah membataskan pembentukan kesatuan hanya kepada jenis perdagangan, pekerjaan atau industri tertentu. Sebelum itu, sekatan hanya dikenakan pada persekutuan kesatuan sekerja, tetapi berikutan dengan kenyataan Suruhanjaya Penyiasat terhadap kacau-bilau buruh dalam industri mengetin nenas, kerajaan tidak membenarkan kesatuan-kesatuan umum seperti NUFGW lagi. Kesatuan-kesatuan ini dikatakan terlibat dalam kegiatan-kegiatan yang berbau politik dan subversif.²⁴

Pada tahun 1965, Ordinan Kesatuan Sekerja telah dipinda untuk membolehkan Pendaftar membatalkan atau menolak pendaftaran sesuatu kesatuan lain sekiranya kesatuan yang mewakili suatu kesatuan perdagangan, pekerjaan atau industri yang sama sudah wujud. Alasannya ialah "pembentukan kesatuan sekerja yang lain dalam perdagangan, pekerjaan atau industri yang sama tidak memberi apa-apa faedah pada pekerja." Dalam keadaan wujudnya dua atau lebih kesatuan, Pendaftar membenarkan kesatuan yang lebih besar terus wujud, dan membatalkan pendaftaran kesatuan kecil. Pindaan ini memberikan lebih banyak kuasa kepada Pendaftar; yang lebih menghairankan, pindaan itu hanya menerima sedikit bantahan daripada gerakan kesatuan sekerja! Sungguhpun kesatuan sekerja mungkin berpendapat bahawa pindaan tersebut merupakan suatu cara menyekat pembentukan kesatuan serpihan, sudah tentu dijangkakan bahawa kaum pekerjaan menentang sekeras-kerasnya perkembangan yang memberikan kerajaan - dan bukannya gerakan kesatuan sekerja sendiri - kuasa untuk menentukan strukturnya.²⁵ Enakmen ini menjadi satu cara lain, Pendaftar membatalkan pendaftaran kesatuan yang tidak disenanginya. Contohnya, Kesatuan Pekerja-pekerja Bersatu Ladang Tanah Melayu (UMEWU) telah dibatalkan pendaftarannya pada tahun 1967 dengan menggunakan fasal tersebut; ia juga turut digunakan untuk membatalkan pendaftaran Kesatuan Pekerja-pekerja Seberang Laut Komanwel dan Kesatuan Buruh Ladang Victoria pada tahun 1967. Tetapi, oleh kerana kerajaan lebih mengkhawatiri potensi kuasa kesatuan yang besar, enakmen tersebut tidak digunakan untuk menghalang pendaftaran banyak kesatuan-kesatuan kecil, yang sebenarnya merupakan kesatuan-kesatuan serpihan. Contohnya, pada tahun 1967, kumpulan yang berpecah daripada Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Industri Percetakan telah dibenarkan untuk mendaftarkan suatu kesatuan yang berasingan, iaitu Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Akhbar.²⁶

Jelaslah bahawa pada waktu itu, Pendaftar banyak mempengaruhi struktur dan jenis kesatuan sekerja di Malaysia. Kesatuan yang militan telah dibatalkan pendaftarannya, dan pembentukan kesatuan-kesatuan besar tidak digalakkan. Percubaan oleh CUEPACS untuk membentuk satu kesatuan bagi seluruh perkhidmatan awam Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Perkhidmatan Awam - telah digagalkan oleh Pendaftar, sementara keahlian Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Jabatan Kerajaan - yang terbuka kepada semua pekerja pejabat bergaji bulanan dalam perkhidmatan kerajaan - telah dihadkan secara langsung oleh Pendaftar.²⁷

Ringkasnya, pada akhir tahun 1960an, Pendaftar Kesatuan Sekerja lebih mempengaruhi struktur gerakan kesatuan berbanding dengan ahli-ahli kesatuan sendiri. Kesatuan tidak berupaya menentang kuasa Pendaftar yang semakin bertambah, dan oleh itu, tidak mampu memperkuatkan gerakan kesatuan.

Kemunculan Semula Kesatuan Radikal

Namun begitu, pada tahun 1960an, beberapa kesatuan yang lebih militan telah muncul, dan tidaklah keterlaluan jika dikatakan bahawa sekiranya kesatuan ini tidak ditekan, ia mungkin akan membawa kepada suatu kesatuan yang lebih militan di Malaysia. Antara kesatuan ini ialah Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Nenas, Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Kasut (yang keduanya muncul setelah pembatalan pendaftaran NUFGW),²⁸ Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Industri Percetakan, Kesatuan Pekerja-pekerja Bersatu Ladang Tanah Melayu, Kesatuan Pekerja-pekerja Industri Elektrik dan Kesatuan Pekerja-pekerja Binaan Selangor.

Pada umumnya, kesatuan-kesatuan ini lebih sanggup menghadapi majikan dan kerajaan secara langsung dalam usaha mereka untuk memajukan kepentingan pekerja, sementara kesatuan sekerja yang dikatakan lebih 'sederhana dan bertanggungjawab' semakin mengelakkan konfrontasi. Kesatuan yang lebih militan ini mengambil tindakan mogok dan tindakan perusahaan yang lain untuk memajukan tuntutan mereka, dan umumnya, bersikap kritis terhadap dasar-dasar kerajaan. Bekas pelajar-pelajar Universiti Nanyang di Singapura dan beberapa ahli Parti Buruh telah melibatkan diri dengan kesatuan ini, walaupun tidak mewakili sebarang parti politik. Kerajaan tidak berkenan dengan kesatuan ini, kerana bimbang mereka akan kuat mempengaruhi gerakan buruh yang pada masa itu sudah agak lembab. Menteri Buruh telah memberi amaran tentang kehadiran 'pelampau' dalam kesatuan sekerja,²⁹ dan telah mengugut bahawa kesatuan yang tidak 'bertanggungjawab' akan menemui nasib yang sama seperti UMEWU yang telah dibatalkan pendaftarannya pada tahun 1967.³⁰

Kesatuan-kesatuan yang radikal ini mengutuk gerakan kesatuan sekerja sedia ada dan dianggap bersubahat dengan pihak berkuasa. Kesatuan sedia ada yang sederhana kelihatan ingin menjauhkan diri mereka daripada kesatuan yang lebih

militar
Namun
UMEV
terhad
menyiri
mengg
tidak a
kesatu
Keban
kesatu
MTUC

Akhiri
dengan
untuk
telah
yang t
pekerj
golong
Selang
tujuan
Dalam
permo
kemuc
menet
kepen
memu
lebih
Perusa
dibata
undi s
sedan
Penda
meng
Kesat
juga l
pegaw
ditang
munci

Tinda

Di an
telah
keme

militan, dan pada umumnya, tidak dipedulikan oleh kesatuan tersebut. Namun NUPW merasa terancam dengan kemunculan dan perkembangan UMEWU, yang telah dibentuk oleh pekerja-pekerja yang tidak puas hati terhadapnya. Malah, NUPW telah bekerjasama dengan majikan-majikan untuk menyingkirkan pemimpin-pemimpin kesatuan UMEWU daripada ladang, dengan menggunakan undang-undang pencerobohan.³¹ Tidaklah menghairankan jika tidak ada satu pun kesatuan lama yang telah membantah pembatalan pendaftaran kesatuan-kesatuan yang radikal, sementara MTUC menerima Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Akhbar (NUNW), meskipun merupakan sebuah kesatuan yang berpecah daripada NUEPI. Ini jelas bertentangan dengan dasar MTUC yang tidak patut menerima sebarang kesatuan serpihan.

Akhirnya, kerajaan telah mengambil keputusan tidak akan bertolak ansur dengan kesatuan-kesatuan radikal ini dan telah menggunakan pelbagai alasan untuk membatalkan pendaftaran mereka. Pada tahun 1967, pendaftaran UMEWU telah dibatalkan, kononnya kerana demi kepentingan pekerja-pekerja ladang yang tidak mendapat gaji secara bulanan, Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Ladang sepatutnya terus menjadi satu-satunya kesatuan yang mewakili golongan pekerja.³² Pada tahun yang sama, Kesatuan Pekerja-pekerja Binaan Selangor juga telah diharamkan kononnya kerana telah disalahgunakan bagi tujuan yang bertentangan dengan objektif dan peraturan yang telah ditetapkan. Dalam tahun 1967 juga, Pendaftar Kesatuan Sekerja telah meluluskan permohonan pendaftaran Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Akhbar, yang kemudiannya bertujuan melemahkan NUEPI. Walaupun Pendaftar telah menetapkan bahawa hanya satu kesatuan sahaja dibenarkan mewakili kepentingan pekerja-pekerja ladang, pada masa yang sama, pihaknya juga telah memutuskan bahawa pekerja-pekerja industri percetakan boleh mempunyai lebih daripada satu kesatuan. Pada tahun berikutnya, Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Nenas dan Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Elektrik telah dibatalkan pendaftarannya yang pertama; - kononnya kerana 'gagal mengendalikan undi sulit untuk mendapatkan kebenaran ahli sebelum mengadakan mogok',³³ sedangkan kesatuan yang kedua pula, di atas alasan gagal menjawab tuduhan Pendaftar, iaitu mengendalikan demonstrasi yang menyalahi undang-undang dan mengambil bahagian dalam kegiatan pro-komunis. Pada tahun 1969, Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Kasut juga dibatalkan pendaftarannya, juga kononnya kerana memperlihatkan simpatinya kepada komunis. Ramai pegawai-pegawai dan aktivis-aktivis yang terlibat dalam kesatuan ini telah ditangkap atau ditahan agar kesatuan-kesatuan yang militan disekat daripada muncul semula.

Tindakan Perusahaan

Di antara tahun 1957 dan 1961, pengurangan hari-hari bekerja kerana mogok telah jatuh. Pengurangan tindakan mogok, disebabkan terutamanya oleh kemelesetan ekonomi dan kelemahan kesatuan, juga kerana tercapainya

kemerdekaan negara, atau kerana hubungan majikan-pekerja yang lebih harmoni. Dengan kemerosotan permintaan terhadap getah dan timah, harga getah telah jatuh dan kuota eksport yang lebih ketat bagi timah telah diperkenalkan. Beberapa lombong timah yang ditutup, telah menyebabkan kira-kira 13,000 pekerja kehilangan pekerjaan;³⁴ masalah pengangguran bertambah buruk lagi dengan pembuangan kerja 15,000 pekerja ekoran pemecahan estet.³⁵ Kerajaan pula telah membekukan gaji perkhidmatan awam akibat kemelesetan ekonomi. Tambahan pula, kesatuan begitu bimbang dengan sikap baru kerajaan terhadap buruh yang militan. Sejak pemimpin-pemimpin NUFGW ditangkap, pembatalan pendaftaran NUFGW dan syarat-syarat pendaftaran semula di bawah Ordinan 1959, telah menimbulkan tanda tanya terhadap kemampuan kerajaan membezakan antara komunis militan dan buruh militan bukan komunis.

Walau bagaimanapun, antara tahun 1962 dan 1964, kesatuan militan telah bertambah sehinggakan kerajaan tidak dapat menganggapnya sebagai suatu akibat pengaruh komunis. Kira-kira 450,000 hari kerja kehilangan kerana mogok pada tahun 1962, 300,000 pada 1963 dan 50,000 pada 1964.³⁶ Melainkan pada tahun 1956, tiada satu tahun yang lain pun semenjak tahun 1940an, dengan kehilangan hari kerja yang sebegitu tinggi akibat mogok. Apatah lagi, mogok ini telah melibatkan kesatuan bukan komunis termasuklah kesatuan sektor awam dan juga NUPW.

Sepanjang tahun 1960an, sektor perkhidmatan awam merasa marah dan tidak puashati terhadap kelewatan kerajaan menyelesaikan tuntutan mereka. Rancangan memperkenalkan pembayaran gaji yang sama kepada wanita, skim perumahan bagi pekerja-pekerja perkhidmatan awam, dan tuntutan kesatuan sektor awam untuk memperbaiki gaji dan kedudukan mereka terus ditangguhkan. Beberapa perkara yang menyebabkan tindakan perusahaan pada tahun 1960an sebenarnya telah mula ditimbulkan oleh kesatuan pada tahun 1950an lagi, menjelang kemerdekaan.

Pada Disember 1962, Kesatuan Pekerja-pekerja Keretapi Tanah Melayu (RUM) telah mula bermogok mereka selama 23 hari untuk menuntut penggantian sistem upah harian.³⁷ Perkhidmatan keretapi telah menjadi kacau-bilau, sedangkan gerakan kesatuan berminat bersatupadu, yang tidak pernah wujud sebelumnya. Dalam beberapa tahun berikutnya, ahli-ahli RUM tetap militan, dan telah mengancam beberapa kali untuk mengambil tindakan perusahaan dalam usaha untuk mendesak kerajaan memberi mereka taraf pekerja perkhidmatan kerajaan, sekaligus hak dan syarat-syarat sebagai pekerja perkhidmatan awam.

Dalam tempoh ini juga, beberapa kesatuan sektor awam turut mengambil tindakan perusahaan.³⁸ Pada bulan Ogos 1963, Kesatuan Pembantu-pembantu Makmal memulakan tindakan bekerja ikut peraturan selama setengah bulan untuk mendesak kerajaan menimbangkan tuntutan mereka yang sudah lama

dibuat. Pada bulan Mei 1964, Kesatuan Pekerja-pekerja Pejabat Pos mengadakan mogok untuk menuntut kenaikan gaji kerani-kerani pos. Mogok itu ditangguhkan sementara apabila kesatuan bersetuju untuk menghantar tuntutan mereka untuk dipertimbangkan. Akan tetapi, pada bulan Januari 1965, UPOW memulakan tindakan bekerja ikut peraturan berikutan keengganan pihak kerajaan melaksanakan keputusan Tribunal Timbang Tara. Pada bulan Jun 1964, ahli-ahli Kesatuan Persekutuan Kakitangan X-Ray memulakan tindakan bekerja ikut peraturan dan pada awal bulan April 1965, CUEPACS telah mengancam untuk mengadakan mogok, jika kerajaan tidak menaikkan gaji pekerja Bahagian IV dan gaji Kumpulan Buruh Biasa dan Industri Kasar (IMG). Pada bulan Mei 1965, Kesatuan Pekerja-pekerja Bomba telah menghantar notis peringatan untuk mengadakan mogok, dan pada bulan September 1965, Kesatuan Pekerja-pekerja Perhutanan Melayu memulakan mogok selama 36 hari untuk menuntut kenaikan gaji.

Di sektor swasta, berlaku juga tindakan perusahaan, dan mogok yang terpenting diadakan oleh pekerja ladang. NUPW telah mengadakan mogok hari pada 8 Mei 1964, yang melibatkan kira-kira 200,000 pekerja,³⁹ setelah rundingan mereka dengan majikan menemui jalan buntu.

Kerajaan bertindak tegas terhadap bantahan pekerja dalam persoalan gaji yang rendah dan tekanan undang-undang dikenakan ke atas mereka. Pada akhir bulan Mac 1965, kerajaan telah mengeluarkan perintah melarang pekerja-pekerja perkhidmatan awam menggunakan taktik "kerja ikut peraturan" dan "melambatkan kerja". Kemudian, pada bulan Mei 1965, ekoran ugutan pekerja bomba untuk mengadakan mogok, dan alasan bahawa ada kemungkinan berlakunya mogok umum,⁴⁰ kerajaan telah menggunakan Essential (Prohibition of Strikes and Prescribed Industrial Actions) Regulations dan Essential (Arbitration in the Essential Services) Regulations. Peraturan pertama melarang pekerja kerajaan mengambil bahagian dalam mogok dan tindakan perusahaan semasa Darurat, sementara peraturan yang kedua melarang pekerja-pekerja "perkhidmatan asas" dalam sektor swasta bermogok. Pertikaian dalam "perusahaan asas" boleh dirujuk oleh Menteri Buruh kepada Tribunal Timbang Tara yang baru dibentuk, bagi timbang tara yang diwajibkan.

Ekoran daripada bantahan lantang gerakan buruh, pada bulan September 1966, kerajaan telah membatalkan peraturan itu dan menggantikannya dengan Essential (Trade Disputes in the Essential Services) Regulations. Peraturan ini terus membataskan hak pekerja-pekerja sektor awam dan sektor perkhidmatan asas untuk mengambil tindakan perusahaan, dan telah memperkenalkan suatu sistem yang mewajibkan timbang tara. Ini berbeza dengan peruntukan undang-undang Mei 1965, dengan memperluaskan bidang kuasa tribunal Timbang Tara Perusahaan terhadap pekerja-pekerja sektor awam dan juga menggariskan kuasa dan prosidur Tribunal menjalankan tugas dengan lebih teratur. Beberapa perusahaan telah dikeluarkan daripada senarai "perkhidmatan asas".⁴¹ Batasan

terhadap hak bermogok masih dikekalkan; tindakan perusahaan tidak boleh diambil selepas pertikaian dimajukan kepada Menteri Buruh atau selepas keputusan dibuat. Pertikaian yang melibatkan pekerja-pekerja sektor awam hanya boleh dirujuk kepada Tribunal dengan izin Yang Di Pertuan Agong, tetapi jika Baginda menolak permohonan untuk merujuk pertikaian untuk ditimbangtarakan, tindakan perusahaan tidak boleh dilakukan. Dengan alasan menjaga keselamatan negara, peraturan ini telah membataskan sistem hubungan perusahaan sukarela yang sedia ada, dan dengan memperkenalkan timbang tara wajib ia juga telah berjaya menyekat hak mengambil tindakan perusahaan. Jelaslah, pada awal tahun 1960an, kerajaan merasa terancam dengan kebangkitan semula kegiatan militan buruh.

Jumlah hari kehilangan akibat mogok telah menurun pada akhir tahun 1960an, terutamanya akibat Essential Regulations 1965, yang dengan ketatnya membataskan usaha tindakan perusahaan, khasnya dalam sektor awam. Paras pengangguran yang lebih tinggi sejak berlakunya Konfrontasi Indonesia terhadap Malaysia pada pertengahan tahun 1960an juga telah melemahkan kedudukan buruh.

Akibatnya, perasaan tidak puashati pekerja perkhidmatan awam tetap kuat kerana tuntutan mereka tetap tidak dipenuhi. Kesatuan Kebangsaan Guru-guru juga mengambil tindakan perusahaan - dengan bekerja ikut peraturan, mengadakan rapat umum dan bekerja dari masa ke masa dalam tempoh separuh pertama tahun 1967 - untuk menuntut peningkatan gaji mereka. Pada 29 Mei 1967, CUEPACS telah menganjurkan suatu rapat raksasa di Kuala Lumpur untuk membantah penggantungan Majlis Kebangsaan Whitley Council dan atas keengganan kerajaan membincangkan tuntutan mereka sehingga Suruhanjaya Gaji menyiapkan laporannya, dan juga untuk menentang pengubalan undang-undang baru yang melarang pegawai-pegawai mengkritik dasar dan keputusan kerajaan, atau bercakap sebagai wakil persatuan atau kesatuan kakitangan.⁴² Pada tahun 1968, Barisan Tindakan Wanita CUEPACS telah menganjurkan rapat umum untuk menyokong tuntutan pelaksanaan keputusan kerajaan untuk memperkenalkan tangga gaji yang sama bagi pekerja wanita sektor awam,⁴³ dan memberikan sokongan kepada Kumpulan Buruh Biasa dan Industri (IMG) dalam tuntutan mereka supaya keadaan kerja mereka diperbaiki.⁴⁴ Umumnya, perasaan tidak puashati di kalangan pekerja perkhidmatan awam disalurkan melalui dalam bentuk tindakan perusahaan yang kurang berkesan atau kurang mengancam, seperti mengadakan rapat umum.

Konfrontasi Indonesia terhadap Malaysia tamat pada bulan Ogos 1966, akan tetapi Essential Regulations - yang diperkenalkan semasa Darurat untuk menyekat kegiatan kesatuan sekerja tersebut tidak dihapuskan. Sebaliknya, kerajaan telah menjadikan peraturan tersebut sebagai undang-undang tetap dalam bentuk Akta Perhubungan Perusahaan 1967. Akta ini mengenakan tekanan tambahan terhadap tindakan perusahaan yang berkesan; pengertian 'mogok'

diperluaskan untuk merangkumi; tindakan melambat-lambatkan kerja; Menteri Buruh diberikan kuasa untuk membentuk undang-undang menghalang pertikaian kesatuan jika dirasakan mengancam kepentingan awam; mogok kerana majikan enggan mengiktirafkan kesatuan dilarang; dan kewajiban mendapatkan keizinan daripada Yang Di Pertuan Agong untuk merujuk kepada Tribunal Timbang Tara perusahaan pekerja-pekerja perkhidmatan awam kini merangkumi pekerja-pekerja badan berkanun juga.

Pada tahun 1960an, pelbagai usaha yang lebih hebat dilaksanakan oleh kerajaan dalam membentuk undang-undang yang lebih berkesan, untuk membataskan tindakan perusahaan seperti mogok, 'melambat-lambatkan kerja' dan 'kerja ikut peraturan'. Sebaliknya, hanya usaha yang sedikit dibuat untuk mengurangkan masalah yang dihadapi oleh kaum buruh.

Tindakan Kesatuan Yang Penting

Usaha kesatuan sekerja tertentu dan seluruh gerakan buruh mengendalikan tindakan perusahaan secara berkesan dapat diteliti dalam konteks beberapa pertikaian penting dalam jangka masa 1957-1969.

Keputusan Mahkamah yang dibuat oleh Hakim Willan terus melemahkan usaha tindakan perusahaan kesatuan sekerja; contohnya, dalam pertikaian antara Eastern Smelting Company dan pekerja-pekerjanya, yang merupakan ahli Eastern Smelting Co. Ltd. Employees Union.⁴⁵ Seramai 351 pekerjanya mengambil tindakan perusahaan pada 26 November 1957 sehingga 19 Januari 1958, menuntut kenaikan gaji bagi pekerja-pekerja yang dibayar gaji harian. Pada mulanya, pekerja mengambil tindakan 'melambat-lambatkan kerja' yang menyebabkan 48 pekerja dipecat; akibatnya, pekerja-pekerja lain bertindak balas dengan mengadakan mogok. Semasa mogok, syarikat telah mengambil pekerja-pekerja baru. Pihak kesatuan akhirnya terpaksa menyerah kalah dalam usaha mendapat tambahan gaji dan kedudukan kerja yang lebih baik, atau penerimaan dua pertiga daripada pekerja-pekerja yang terlibat dalam mogok. Kesatuan itu kemudiannya dibubarkan.⁴⁶ Mahkamah Siasatan yang menyiasat pertikaian itu telah menyokong keputusan majikan memecat pekerja yang terlibat dalam tindakan 'melambat-lambatkan kerja'. Ia memberi alasan bahawa 'melambat-lambatkan kerja' merupakan senjata yang menyalahi undang-undang, kerana walaupun, pekerja dibayar gaji biasa, mereka bekerja pada paras keberkesanan yang sengaja dikurangkan.

Satu mogok yang penting dalam gerakan buruh ialah mogok Kesatuan Pekerja-pekerja Keretapi Tanah Melayu pada tahun 1962.⁴⁷ Bagi RUM dan gerakan buruh secara keseluruhan, mogok ini merupakan suatu kejayaan yang besar. RUM telah menuntut penukaran gaji harian ahli-ahlinya kepada gaji bulanan, dan mahukan pekerja keretapi diiktiraf sebagai pekerja perkhidmatan awam. Tuntutan pengiktirafan ini telah ditolak oleh Pihak Rasmi daripada

Majlis Whitley, dan mogok telah bermula apabila pihak pentadbiran Keretapi Tanah Melayu (KTM) menolak permohonan menukar daripada gaji harian kepada gaji bulanan yang diminta oleh RUM.

Seluruh ahli RUM terlibat dalam mogok dari 23 Disember 1962 hingga 15 Januari 1963, yang menyebabkan perkhidmatan keretapi terjejas. Mereka menerima sokongan moral dan material daripada kebanyakan pergerakan buruh. Kedua-dua MTUC dan CUEPACS mengambil bahagian dalam perundingan dan membentuk satu jawatankuasa bertindak untuk mengumpulkan sokongan di kalangan mereka. Kesatuan Sekerja Pelabuhan Port Swettenham dan NUPW telah mengadakan mogok simpati, sementara banyak kesatuan lain yang berjaya mendapatkan sokongan untuk mengadakan mogok simpati.⁴⁸ Bantuan kewangan sebanyak \$37,343.14 telah diterima oleh RUM, bukan hanya daripada kesatuan sekerja Semenanjung Malaysia dan Singapura, tetapi juga daripada Persekutuan Pekerja-pekerja Pengangkutan Antarabangsa (ITWF), Persekutuan Antarabangsa Kesatuan Sekerja Bebas (ICFTU) dan ICFTU-ARO (Organisasi Rantau Asia).⁴⁹

Pertelingkahan itu akhirnya diselesaikan dengan bantuan orang tengah, iaitu Professor Ungku Aziz, dan ahli-ahli RUM berjaya mendapatkan tuntutan mereka, iaitu gaji bulanan dan taraf perkhidmatan awam. Faedah-faedah tuntutan ini kemudiannya diperluaskan oleh Kerajaan kepada pekerja-pekerja lain dalam sektor awam.⁵⁰ Mogok RUM ini memperlihatkan perpaduan yang begitu tinggi di kalangan gerakan kesatuan sekerja. Ini membuktikan faedah besar daripada tindakan perusahaan yang tersusun dan sokongan ahli-ahli kesatuan. Mogok RUM mungkin mengejutkan gerakan kesatuan lain yang lembab selama ini, dan memberi dorongan kepada aktivis kesatuan, dalam beberapa tahun seterusnya.

Pertikaian Bukit Asahan pada tahun 1967,⁵¹ merupakan satu percubaan United Malayan Estate Workers Union atau Kesatuan Pekerja-pekerja Bersatu Ladang Tanah Melayu (UMEWU) untuk mendapatkan pengiktirafan daripada majikan ladang Bukit Asahan. Akan tetapi, pihak pengurusan enggan mengiktirafkan UMEWU, dan lebih sukakan NUPW yang kurang militan, yang di samping memperoleh sokongan gerakan sekerja lain, juga mendapat sokongan penuh kerajaan. Kira-kira 70 pekerja telah dibuang kerja, dengan alasan kelebihan pekerja; namun pihak pekerja menyatakan mereka dibuang kerana mereka menukar keahlian kesatuan daripada NUPW kepada UMEWU;⁵² pekerja kemudiannya mengadakan mogok, dan berusaha menarik simpati bagi tuntutan mereka dengan berjalan kaki lebih seratus batu dari ladang mereka ke Kuala Lumpur. Tetapi, tindakan kesatuan ini ditentang keras oleh Menteri Buruh, yang enggan merujukkan pertikaian tersebut kepada Tribunal Timbang Tara Perusahaan; sebaliknya UMEWU telah dibatalkan pendaftarannya. Perhimpunan dan perjalanan pekerja-pekerja serta keluarga mereka dan perbarisan ke Kuala Lumpur telah diuraikan oleh polis dari Pasukan Simpanan Persekutuan (FRU); pemimpin-pemimpin, ahli-ahli dan penyokong-penyokong kesatuan

telah ditangkap dan ditahan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri. Sokongan terhadap pekerja-pekerja Bukit Asahan, terutamanya datang daripada kesatuan lain yang radikal, akan tetapi kesatuan sekerja yang sederhana tetap membisu. Mogok berakhir dua bulan kemudian, dan penyelesaian tercapai apabila pihak pengurusan ladang bersetuju mengambil kembali pekerja yang dipecat. Walau bagaimanapun, pada April 1967, pendaftaran UMEW telah dibatalkan.

Pertikaian perusahaan di antara Lembaga Letrik Negara (LLN) dan Kesatuan Pekerja-pekerja Lembaga Letrik Negara⁵³ pada tahun 1968, memperlihatkan sikap campurtangan kerajaan dalam hubungan perusahaan di Malaysia. Pada 3 Januari 1968, pihak kesatuan telah menghantar notis peringatan untuk mengadakan mogok kerana pihak LLN enggan berunding tentang tuntutan kesatuan untuk mendapatkan gaji dan keadaan kerja yang lebih baik. Menteri Buruh kemudiannya turut campurtangan, dan berusaha mendapatkan kebenaran daripada Yang Di Pertuan Agong untuk merujukkan pertikaian ini kepada Mahkamah Perusahaan demi menghalang berlakunya mogok. Walau bagaimanapun, persetujuan Yang Dipertuan Agong ditangguhkan di atas cadangan kabinet.⁵⁴ Dengan itu, pihak kesatuan tidak dapat meneruskan mogok selepas campurtangan pihak kementerian. Oleh sebab itu, pertikaian itu gagal diselesaikan.

Begitu banyak rintangan yang wujud telah menghalang kesatuan daripada mengambil tindakan perusahaan secara berkesan. Keputusan mahkamah oleh Hakim Willan terus membolehkan majikan memecat pekerja-pekerja yang terlibat dalam mogok, dan mengambil pekerja-pekerja baru menggantikan tempat mereka. Peraturan-peraturan kerajaan yang semakin meningkat telah mengakibatkan tindakan mogok semakin sukar diadakan. Malah, dalam sesetengah kes, mogok dihalang sama sekali, contohnya, dalam kes Kesatuan Pekerja-pekerja Lembaga Letrik Negara. Mogok oleh RUM pada tahun 1962 menunjukkan bahawa jika mogok dirancang dengan baik dan disokong oleh ahli-ahli kesatuan, kepentingan kesatuan akan diperkukuhkan, akan tetapi, tindakan yang sebegitu militan dan perpaduan yang sebegitu erat jarang sekali kelihatan.

Kongres Kesatuan Sekerja Malaysia (MTUC)

Di antara tahun 1957 dan 1969, kesatuan sekerja yang menyertai MTUC hanya mewakili lebih kurang 70 peratus daripada jumlah keahlian kesatuan sekerja. Kemerosotan keahlian yang besar berlaku pada tahun 1969 akibat syarat-syarat Essential Regulations Darurat yang menghendaki kesatuan sekerja sektor awam keluar dari MTUC. Perubahan dalam keahlian gabungan kesatuan MTUC cenderung mengikuti perubahan dalam keahlian keseluruhan kesatuan.

Tuntutan MTUC untuk menjadi wakil tunggal kesatuan sekerja kebangsaan masih tidak diakui oleh pihak kerajaan. Pada tahun 1965, MTUC telah memohon pendaftaran sebagai kesatuan sekerja, yang telah ditolak atas alasan MTUC merupakan sebuah persekutuan kesatuan yang mewakili lebih daripada satu kumpulan perusahaan. Kerajaan memang tidak mahu membenarkan MTUC memperluaskan peranannya. Pada November 1973, Pendaftar Pertubuhan telah memberi amaran kepada MTUC supaya jangan meluaskan kegiatannya melampaui kegiatan-kegiatan yang sah bagi sebuah pertubuhan sukarela.⁵⁵

MTUC juga terus dihalang oleh masalah dalaman dan kekurangan wang. Kebanyakan ahli kesatuan yang bergabung dengannya mempunyai tunggakan bayaran yuran gabungan.⁵⁶ Dalam tahun 1962, MTUC dikatakan mempunyai simpanan bank kurang dari \$1,000.⁵⁷ MTUC telah menerima pinjaman sebanyak \$750,000 daripada ICFTU untuk memperluaskan rancangannya.

Perbezaan pendapat antara kesatuan pekerja kolar biru dan kolar putih, serta kemarahan terhadap bilangan perwakilan NUPW yang besar menyebabkan pertelingkahan dalaman dalam MTUC. Tiga kesatuan yang besar - Kesatuan Pekerja-pekerja Lombong Kebangsaan, Kesatuan Guru-guru Kebangsaan (NUT) dan Kesatuan Pekerja-pekerja Perdagangan (NUCW) - telah menarik diri daripada MTUC kerana gagal mencapai persetujuan dalam MTUC. Majlis Tertinggi MTUC kerap kali melaporkan bahawa biasanya kurang sokongan diberikan oleh ahli-ahli gabungan. Persetujuan antara kesatuan gabungan MTUC tentang tindakbalas terhadap peraturan buruh yang terlalu ketat sukar didapati; kehadiran pada perhimpunan Hari Buruh (1hb Mei) amat buruk sekali, dan pada tahun 1960, telah diumumkan bahawa 40 peratus daripada ahli kesatuan yang diberikan biasiswa untuk melanjutkan pelajaran di luar negeri, tidak lagi bergiat dalam kesatuan sekerja.⁵⁸

MTUC bertindak sebagai organisasi yang bersatu semasa mogok RUM pada tahun 1962, akan tetapi tindakan yang berkesan seperti itu jarang didapati. Apabila undang-undang buruh baru yang lebih ketat diperkenalkan pada tahun 1959, 1965 dan 1967, MTUC membuat bantahan dan mencadangkan pindaan tertentu kepada Kementerian Buruh, akan tetapi gagal melaksanakan tindakan yang menyokong bantahan tersebut. Pada tahun 1967, MTUC telah memutuskan untuk menarik diri daripada Code of Industrial Harmony, memulaukan mesyuarat Majlis Penasihat Buruh Bersama Kebangsaan (NJLAC), menarik perwakilan mereka daripada lembaga perwakilan kerajaan dan separuh kerajaan, dan mengambil tindakan politik. Keputusan untuk melibatkan diri dalam politik merupakan perubahan yang besar dari kedudukan sebelum ini yang tidak melibatkan diri dalam politik. Walau bagaimanapun, seminggu selepas pengumuman dasar baru ini, jelaslah bahawa MTUC begitu berbelah-bahagi dalam keputusannya itu; sebulan kemudian, keputusan untuk mengambil tindakan politik telah dibatalkan. Tidak semua perwakilan bersetuju dengan keputusan untuk menarik perwakilan buruh dari lembaga perwakilan kerajaan

dan s
melet
meng
kesatu

Oleh
tidak
MTU
sekali
tidak

Kong
Dalam

Sebel
Perkh
kerjas
1955,
pemb
kesatn
ragu i
sama
perus
didafi
perta
gabur
tahun
CUEI
peker

CUEI
dalam
meny
banta
sekt
tetapi
peran
memi
Pada
tetapi
tuntu
1960
peker
tatur
Surui

dan separa kerajaan, dan hanya 50 peratus wakil buruh yang akhirnya telah meletakkan jawatan.⁵⁹ Walaupun MTUC menubuhkan jawatankuasa untuk mengendalikan pekerja-pekerja bukan ahli kesatuan dan menyusun semula kesatuan berasaskan kumpulan industri, tetapi kurang berjaya.

Oleh itu, walaupun dalam tempoh ini, MTUC terus bertahan, usaha-usahanya tidak memberi kesan yang begitu besar. Pada tahun 1968, Setiausaha Agung MTUC, S.J.H. Zaidi berkata: "Kita tidak mencapai apa-apa kejayaan sekalipun... Gerakan kita telah meluluskan banyak resolusi, akan tetapi, tidak apa-apa yang dilaksanakan".⁶⁰

Kongres Kesatuan Pekerja-pekerja Dalam Perkhidmatan Awam (CUEPACS)

Sebelum pembentukan CUEPACS pada tahun 1957, terdapat Majlis Kakitangan Perkhidmatan Awam, yang membolehkan perbincangan untuk membentuk kerjasama antara kesatuan-kesatuan dalam sektor awam. Pada bulan April 1955, kesatuan-kesatuan sektor awam memutuskan untuk bersatu melalui pembentukan suatu persekutuan. Maka, pada bulan Disember 1955, kesatuan-kesatuan sektor awam memohon untuk pendaftaran CUEPACS. Kerajaan ragu-ragu meluluskan pendaftaran CUEPACS sebagai kesatuan sekerja, dan persoalan sama ada pekerjaan perkhidmatan awam tergolong dalam perdagangan atau perusahaan yang sama telah dipertikaikan.⁶¹ Akhirnya, CUEPACS telah didaftarkan sebagai kesatuan sekerja pada 23 Oktober 1957. Dalam persidangan pertamanya pada 7 Disember 1958, CUEPACS mempunyai 22 kesatuan gabungan; bilangan kesatuan gabungan ini telah bertambah kepada 48 pada tahun 1960 dan 62 pada tahun 1961. Di antara tahun 1964 dan 1969, CUEPACS telah mewakili 48 hingga 56 daripada peratus kesatuan pekerja-pekerja kerajaan.⁶²

CUEPACS mewakili kesatuan-kesatuan sektor awam dalam Pihak Kakitangan dalam Majlis Whitley, yang telah ditubuhkan pada tahun 1953, untuk menyediakan medan perbincangan bagi rundingan bersama dan untuk mendengar bantahan pekerja-pekerja sektor awam. Walaupun gaji dan keadaan pekerja sektor awam sepatutnya dirundingkan secara kolektif dalam Majlis Whitley, tetapi campurtangan kerajaan dalam keputusan gaji telah mengecilkan peranan Majlis tersebut. Sebagai contoh, pada bulan Julai 1958, Kerajaan telah membekukan gaji perkhidmatan awam, dengan alasan kemelesetan ekonomi. Pada bulan Oktober 1959, Kerajaan bersetuju menimbangkan tuntutan gaji, tetapi memberi amaran bahawa ia tidak akan berunding jika "persetujuan terakhir tuntutan bertentangan dengan kepentingan nasional."⁶³ Pada pertengahan tahun 1960an, Suruhanjaya Diraja Suffian dilantik untuk mengkaji syarat-syarat pekerja perkhidmatan awam; walau bagaimanapun apabila laporan itu siap pada tahun 1968, Kerajaan hanya melaksanakan sebahagian daripada cadangan Suruhanjaya dengan alasan bahawa Kerajaan tidak mampu melaksanakan

kesemua cadangan laporan itu. Oleh itu, rundingan gaji secara beransur-ansur dihapuskan daripada bidang kuasa Majlis Whitley, yang telah menghadkan keupayaan CUEPACS untuk merundingkan gaji dengan teruk sekali.

CUEPACS tidak mampu menekan kerajaan untuk mencegah kelewatan dalam rundingan dasar perumahan dan tuntutan kesatuan secara individu, serta pelaksanaan keputusan gaji yang sama bagi wanita. Daripada segi Tindakan perusahaan, CUEPACS hanya terhad kepada kegiatan-kegiatan seperti mengadakan rapat umum, piket dan sedikit bantuan kewangan dan rundingan yang dihulurkan kepada kesatuan gabungan yang mengambil tindakan mogok.

Seperti MTUC, CUEPACS menyokong penggabungan gerakan kesatuan yang kecil tetapi kuat, tetapi juga menghadapi penentangan terhadap penggabungan itu. Kesatuan-kesatuan yang kecil serta pemimpin mereka enggan bergabung dengan kesatuan yang besar.

CUEPACS juga tidak bebas daripada masalah-masalah dalaman. Pada tahun 1962, kesatuan perkeranian negeri telah berpecah membentuk Persekutuan Perkeranian Perkhidmatan Awam, yang kemudiannya diserapkan dalam bentuk baru iaitu Gabungan Kesatuan Pekerja-pekerja Perkeranian Perkhidmatan Awam (AUEGCAS pada tahun 1963. Pada tahun 1963, Setiausaha Agung CUEPACS meletak jawatan untuk membentuk kesatuan perkeranian yang bersaing.⁶⁴ Pada tahun 1963 juga, sekumpulan kesatuan-kesatuan termasuk Kesatuan Kebangsaan Pembantu-pembantu Hospital, Kesatuan Pekerja-pekerja Hutan dan Kesatuan Operator Telefon Kerajaan di pecahkan untuk membentuk persekutuan kesatuan sekerja perkhidmatan awam yang bersaing.⁶⁵

Dalam Konvensyen Tahunannya pada tahun 1963, CUEPACS memutuskan untuk membentuk satu kesatuan bagi seluruh perkhidmatan awam - Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Perkhidmatan Awam (NUEPACS). Akhirnya, pada bulan Mei 1967, CUEPACS telah memohon kepada Pendaftar Kesatuan Sekerja untuk pendaftaran NUEPACS, tetapi pada 28 September, kerajaan telah mengeluarkan suatu Warta Pemberitahu yang membenarkan pekerja-pekerja perkhidmatan awam menyertai "kesatuan sekerja yang mempunyai ahli yang terdiri daripada pekerja-pekerja daripada bidang pekerjaan, jabatan kerajaan atau kementerian yang tertentu."⁶⁶ Oleh kerana itu, ahli-ahli kesatuan sekerja sektor awam tetap berpecah-belah kepada banyak kesatuan yang lemah dan kecil.

Kesatuan Sekerja dan Politik

Sehingga tahun 1965, gerakan kesatuan sekerja terus mengekalkan dasar tidak terlibat dengan parti politik. MTUC mempunyai perwakilan dalam Majlis Persekutuan sehingga tahun 1959, apabila pilihanraya umum kebangsaan pertama telah diadakan selepas kemerdekaan. Dalam Persidangan Perwakilan

Tahunan 1959, MTUC telah mengundi sebulat suara untuk menentang penyertaan dalam politik, dan memutuskan tidak akan meletakkan calon untuk bertanding dalam pilihanraya.

Di samping pegangan terhadap dasar awal, keputusan MTUC pada tahun 1959 untuk tidak melibatkan diri dalam arena politik juga disebabkan oleh penerimaan MTUC terhadap kerajaan Perikatan yang berjanji akan menjaga kepentingan kesatuan sekerja jika MTUC menjauhkan diri dari parti politik seperti yang dijelaskan oleh Rudner⁶⁸ and Ratnam.⁶⁹ Seseengah kesatuan gabungan MTUC bimbang penglibatan MTUC dalam politik akan menyebabkan perpecahan dalam gerakan buruh apatah lagi dengan kekurangan perpaduan politik di kalangan gerakan kesatuan sekerja yang sedia ada. Di samping itu, banyak kesatuan baru yang lebih radikal, dikaitkan kesetiaan politik pemimpin kesatuan sekerja yang sederhana kurang jelas.

Ramai perwakilan lebih suka jika MTUC menumpukan sepenuh tenaganya kepada masalah buruh, terutamanya terhadap keadaan ekonomi pekerja daripada terlibat dalam parti politik. Peranan NUPW yang besar, terutamanya, oleh P.P. Narayanan, mencerminkan keputusan sedemikian, kerana NUPW terus membantah kuat penglibatan kesatuan sekerja dalam politik.

Walau bagaimanapun, pengenalan peraturan buruh yang lebih ketat pada tahun 1965 dan 1967, yang keras menghadkan buruh dari mengambil tindakan perusahaan, telah memaksa MTUC mengkaji semula penglibatannya dalam politik. Dalam suatu persidangan khas perwakilan pada bulan Mei 1965, MTUC telah mengundi untuk mengambil tindakan politik demi mengembalikan hak buruh. Majlis Tertinggi telah menubuhkan satu jawatankuasa untuk menyiasat bentuk penglibatan politik yang patut diambil oleh MTUC. Akan tetapi, kemudiannya, jelas bahawa gerakan kesatuan masih tidak bersatu dalam keputusan mengambil tindakan politik, dan akhirnya tindakan terhadap keputusan tersebut telah ditangguhkan, malah, selepas pembentukan jawatankuasa bagi penglibatan politik.

Akhirnya, pada tahun 1967, laporan jawatankuasa Persidangan Perwakilan Tahunan MTUC menganjurkan agar MTUC tidak terlibat dengan sebarang parti politik yang ada, tetapi boleh menyokong calon yang mewakili kepentingan buruh, dan menubuhkan satu jawatankuasa bimbingan politik dan jawatankuasa melobi untuk parti tersebut.⁷⁰ Laporan ini telah disahkan dalam Persidangan Perwakilan 1968,⁷¹ selepas satu 'Piagam Pekerja' disediakan. Piagam ini menggariskan aspirasi MTUC termasuklah perkara-perkara yang berhubung dengan gaji dan syarat-syarat bekerja, dan juga perkara-perkara kebajikan pekerja seperti perumahan, pelajaran, kebebasan wanita dan reformasi kaum tani.⁷² Keputusan 'Piagam Pekerja' telah diterima menjelang pilihanraya umum 1969, dan MTUC mengesahkan sokongannya bagi 13 calon daripada pelbagai parti politik yang berjanji akan menyokong piagam tersebut (Lihat Jadual 3).

Maka, MTUC berpegang teguh dengan dasar tidak menyokong mana-mana parti semata-mata. Yang menarik ialah, MTUC telah menyokong enam calon daripada parti Perikatan, lima daripada parti pembangkang sederhana ketika itu, Gerakan, yang baru keluar daripada Parti Buruh yang radikal, satu daripada Parti Tindakan Demokratik dan satu daripada sayap kiri - Partai Rakyat Malaya.

Di samping itu, penglibatan MTUC dalam politik yang terhad, beberapa ahli kesatuan sekerja juga terlibat dengan aktif dalam parti politik. Sesungguhnya, perhubungan ramai pemimpin MTUC dengan Parti Gerakan yang baru dibentuk pada tahun 1968 - termasuk Presiden MTUC, Yeoh Teck Chye - telah menimbulkan sedikit perselisihan dalam MTUC; ada kesatuan gabungan MTUC meminta kepastian bahawa MTUC tidak menyokong parti tersebut.

Dalam tempoh 1957-69, Parti Buruh - yang telah dianjurkan oleh pihak British pada awal tahun 1950an sebagai suatu parti sosial demokratik yang anti-komunis bagi buruh di Tanah Melayu - menjadi lebih radikal; kebanyakan pemimpinnya yang berpendidikan Inggeris telah kehilangan pengaruhnya kepada mereka yang lebih radikal, terutamanya, pemimpin yang berpendidikan China.⁷³ Tidaklah memeranjatkan, perubahan ini telah mengikis sokongan gerakan-gerakan kesatuan sekerja yang sederhana terhadap parti tersebut, yang semakin dikaitkan dengan kesatuan radikal baru yang muncul pada tahun 1960an. Namun begitu, pelbagai alasan (termasuk kemelesetan teruk pada pertengahan tahun 1960an), menyebabkan ia memulaukan pilihanraya 1969 dan telah dibatalkan pendaftarannya pada awal tahun 1970an.

Undang-undang Tahun 1969

Pada bulan Mei 1969, perintah Darurat yang ketiga telah diisytiharkan ekoran daripada rusuhan kaum. Sekali lagi, apabila peraturan Darurat dikuatkuasakan, kegiatan kesatuan sekerja dibataskan. Kerajaan memberi alasan bahawa sekatan ini perlu dilakukan untuk menjamin perhubungan perusahaan dan untuk menarik pelaburan, terutamanya pelaburan asing. Pengarah Majlis Gerakan Negara (MAGERAN) yang kemudiannya menjadi Timbalan Perdana Menteri, Tun Abdul Razak, telah membela pindaan peraturan buruh yang dikatakannya bertujuan "mengekal tenaga buruh yang terkawal, menarik pelaburan baru, mencipta peluang-peluang pekerjaan dan mempercepatkan proses perindustrian."⁷⁴

Empat peraturan yang berkaitan dengan hubungan perusahaan telah diluluskan pada tahun 1969, iaitu Essential (Trade Unions) Regulations, Essential (Modification of the Trade Unions [Exemption of the Public Officers Order 1967] Regulations, Essential (Employment) Regulations, dan Essential (Industrial Relations) Regulations. Peraturan-peraturan ini telah menghadkan peranan kesatuan dan keupayaan mereka untuk bersatu. Kesatuan-kesatuan tidak dibenarkan lagi berunding tentang beberapa perkara perkhidmatan -

seperti pembuangan pekerja, kenaikan pangkat, pemindahan dan penempatan kerja - dan potensi mereka untuk melibatkan diri dalam politik telah dihalang dengan larangan memperuntukkan wang untuk politik, dan ketetapan bahawa pegawai-pegawai dalam parti politik tidak dibenarkan melibatkan diri sepenuh masa dalam kesatuan sekerja. Sejak menerajui pemerintahan, kerajaan Perikatan bimbang dengan potensi kerjasama antara parti pembangkang dan gerakan buruh, dan pindaan ini dibuat untuk mengurangkan potensi pengaruh parti politik ke atas kesatuan sekerja, dan sebaliknya.⁷⁵ Atas alasan untuk mengelakkan kemunculan pemimpin-pemimpin kesatuan sekerja yang professional, ia juga untuk menghadkan mobiliti pentadbir buruh yang berpengalaman, aktivis, dan pemimpin kesatuan yang berpotensi serta untuk melambatkan perkembangan kesatuan; misalnya, pemimpin-pemimpin kesatuan sekerja mesti bekerja sekurang-kurangnya tiga tahun dalam perusahaan tersebut.

JADUAL 3
SENARAI CALON YANG DISOKONG OLEH MTUC, MENJELANG
PILIHANRAYA UMUM 1969

Nama	Parti Politik	Kerusi	Keputusan
Yeoh Teck Chye	Gerakan	Parlimen	Terpilih
V. David	Gerakan	Parlimen & Negeri	Terpilih
Tan Chee Koon	Gerakan	Parlimen	Terpilih
Tan Giap Seng	Gerakan	Negeri	Terpilih
Ganga Nair	Gerakan	Negeri	Terpilih
Dato' Haji Harun Idris	Perikatan	Negeri	Terpilih
Syed Zain Idrus	Perikatan	Negeri	Terpilih
Musa Hitam	Perikatan	Parlimen	Terpilih
Cheah Yen Kwee	Perikatan	Negeri	Gagal
Liew Sip Hon	Perikatan	Parlimen	Gagal
Teh Hock Heng	Perikatan	Parlimen	Gagal
K. Remesen	Parti Tindakan Demokratik	Negeri	Terpilih
Osman Abu Bakar	Partai Rakyat Malaya	Negeri	Gagal

Satu daripada beberapa pindaan yang amat ketat itu ialah perintah yang menghalang kesatuan-kesatuan perkhidmatan awam daripada bergabung dengan mana-mana organisasi yang keahliannya tidak dihadkan pada pekerja-pekerja di sektor awam.⁷⁶ Ini bermakna 56 kesatuan perkhidmatan awam gabungan dalam MTUC terpaksa menarik diri daripada MTUC. Perpaduan kesatuan selanjutnya dilemahkan akibat penetapan bahawa pekerja-pekerja badan berkanun hanya boleh menyertai kesatuan yang keahliannya terangkum dalam badan berkanun tersebut. Akhirnya, kuasa Pendaftar Kesatuan Sekerja telah diperkukuhkan lagi dengan peruntukan kuasa untuk menggantung mana-mana kesatuan kalau dirasakan perlu, dan untuk mengarah mana-mana bank supaya membekukan wang kesatuan sekerja jika disyaki menggunakannya untuk membantu parti-parti politik.

Rundingan tidak dibuat terlebih dulu dengan gerakan kesatuan tentang panduan undang-undang ini, apatah lagi diberi peluang untuk mengulas pindaan tersebut. Selepas MTUC membuat berapa kenyataan akhbar yang membidas undang-undang buruh baru itu, Pengarah Operasi MAGERAN telah memberi amaran kepada pemimpin kesatuan sekerja agar tidak mengancam dasar kerajaan.⁷⁷ Malah, Menteri Buruh menyatakan, "kesatuan sekerja bernasib baik kerana Kerajaan - tidak menggantung mereka."⁷⁸ Apabila perintah Darurat diisytiharkan selepas tragedi berdarah 13 Mei kerana rusuhan kaum, pindaan undang-undang tahun 1969, telah membingungkan kesatuan sekerja, yang menyebabkan kegiatan kesatuan yang lembap seterusnya.

KESIMPULAN

Walaupun keadaan ekonomi mempengaruhi hubungan perusahaan antara buruh dan majikan amnya, dan perkembangan gerakan kesatuan khususnya, kajian kami tentang tempoh 1957-69, iaitu sejak Merdeka sehingga akhir tahun 1969an jelas menunjukkan bahawa suasana politik lebih mempengaruhinya. Kemerdekaan yang dicapai pada tahun 1957 melibatkan kompromi supaya pimpinan Perikatan - yang terdiri daripada golongan atasan tempatan - akan terus memelihara kepentingan ekonomi British. Namun demikian, boleh dikatakan bahawa akibat sumbangan besar kaum buruh dalam perjuangan mencapai kemerdekaan, pada mulanya pemerintah Perikatan tidak terlalu menekan dan menyekat perkembangan gerakan kesatuan sekerja. Namun demikian, tindakan perusahaan terutamanya mogok, telah berkurangan pada akhir tahun 1950an. Tetapi apabila gerakan buruh serta sekutunya bertambah aktif dan militan pada awal tahun 1960an, penindasan terhadapnya telah meningkat pada pertengahan tahun 1960an. Konfrantasi dengan Indonesia telah dijadikan alasan untuk penindasan lebih luas terhadap seluruh gerakan kiri, termasuk kesatuan sekerja yang terlibat. Undang-undang buruh telah dipinda supaya bertambah ketat untuk menghapuskan dan menyekat gerakan buruh yang militan.

Peralihan dasar pembangunan ekonomi pada akhir tahun 1960an kepada perindustrian bertujuan eksport daripada dasar perindustrian ganti import sebelumnya juga memerlukan undang-undang serta dasar buruh lebih ketat yang dikehendakki oleh bakal pelabur industri intensif buruh berkenaan. Darurat ketiga setelah peristiwa Mei 1969 telah memberi peluang baru kepada pihak kerajaan MAGERAN untuk memperkenalkan dasar serta undang-undang demikian.

*Sebahagian besar daripada makalah ini diterjemahkan daripada 'The Trade Union Movement in Peninsular Malaysia, 1957-1969', *Journal of Asian and African Studies*, XXIII, 1-2 (1988). Tulisan ini merupakan lanjutan daripada makalah 'Kesatuan Sekerja Malaya Dijinakkan Semasa Darurat Sebelum Merdeka, 1948-57', *Kajian Malaysia*, VIII, I (Jun 1990). Amran A. Rahman, Norazlina Abdul Aziz dan Sharon Chang telah membantu menyiapkan terjemahan ini.

NOTA

- ¹ *Malay Mail*, 26 September 1957.
- ² Konfrontasi Indonesia terhadap Malaysia bermula dari tahun 1963 hingga 1966.
- ³ Kongres Kesatuan Sekerja Malaysia, *Annual Report*, 1964-65, h. 55.
- ⁴ Kesatuan Sekerja didefinisikan sebagai "sebarang pertubuhan atau gabungan pekerja majikan, sama ada pekerja atau majikan yang mempunyai tempat kerja di Semenanjung Malaysia, Sabah atau Sarawak." Walau bagaimanapun, kesatuan sekerja daripada Sabah dan Sarawak hanya menyertai MTUC dan CUEPACS sejak tahun 1984.
- ⁵ Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Pengangkutan (NUTW) dan Kesatuan Pekerja-pekerja Lombong (MMEW) telah dibatalkan pendaftarannya kerana gagal menyerahkan fail tahunannya. Kedua-dua kesatuan itu sebelumnya merupakan organisasi yang besar dan kuat. *The Straits Times*, 26 Februari 1959, melaporkan MMEW menghadapi masalah hutang yang teruk ekoran daripada beberapa mogok yang dilakukannya, manakala ahli-ahli NUTW nampaknya hilang minat selepas kesatuan gagal menyelesaikan masalah mereka.
- ⁶ Federation of Malaya, *Annual Report of the Trade Union Registry*, 1959 hingga 1961.

- 7 Walau bagaimanapun, penguatkuasaan Akta Keselamatan Dalam Negeri pada tahun 1960 telah melampaui kelebihan dan kebebasan daripada penyingkirannya Peraturan Darurat.
- 8 Federation of Malaya, *Annual Report of the Trade Union Registry*, 1965 dan 1969.
- 9 *Ibid.*
- 10 Malaysia, *Annual Report of the Trade Union Registry*, 1965. Pendaftar melaporkan pihak pengurusan gagal menunaikan janjinya, oleh itu pekerja-pekerja tidak menyertai Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Hotel, Bar dan Restoran. Kesatuan Pekerja-pekerja Hotel Merlin Bersekutu dibubarkan pada tahun 1965.
- 11 Lihat "NETS Workers Union, Kelantan," fail RTU 271/58 Arkib Negara.
- 12 Rudner, M., "Malaysian Labour in Transition, Labour Policy dan Trade Unionism, 1955-63," *Modern Asian Studies*, Vol. 7, No. 1, 1973, h. 44.
- 13 *The Straits Times*, 26 Oktober 1961.
- 14 Data dari tahun 1965 hingga 1977 tidak diperolehi. o73
- 15 Federation of Malaya, *Annual Report of the Trade Union Registry*, 1957 hingga 1964.
- 16 Kongres Kesatuan Pekerja-pekerja Perkhidmatan Awam (CUEPACS) telah didaftarkan pada tahun 1957.
- 17 Malaysian Trade Union Congress, *Annual Report*, 1964-65; 1965-66.
- 18 Perkhidmatan awam; perladangan, pertanian; perdagangan, bank, kewangan dan insurans; perlombongan dan kuari; pengangkutan; kejuruteraan, perusahaan besi dan perkilangan; petroleum, kimia dan keluarannya; bangunan dan pembinaan; perhutanan dan pembalakan; perikanan.
- 19 Kesatuan Pekerja-pekerja Keretapi, Kesatuan Jurutera Lokomotif, Kesatuan Pegawai-pegawai Keretapi Tanah Melayu, Kesatuan Pekerja-pekerja Isyarat Keretapi, Kesatuan Pekerja-pekerja Kejuruteraan dan Kesihatan Keretapi Tanah Melayu dan Kesatuan Sekerja Pekerja-pekerja Keretapi Tanah Melayu telah bergabung untuk membentuk RUM.
- 20 *The Straits Times*, 17 April 1962.

- 21 Malaysia, *Annual Report of the Trade Union Registry*, 1966. Rancangan ini telah ditolak oleh MTUC kerana banyak kesatuan telah wujud.
- 22 Ibid., dan *The Straits Times*, 19 Februari 1967.
- 23 Kenyataan Akhbar Kerajaan D.INF 4/59/248 (BCST) 23 April 1959.
- 24 Ali Raza mencadangkan "di kalangan pemimpin buruh, terdapat kecenderungan yang semakin meningkat untuk memusuhi setiap kesatuan bersaing"; oleh kerana itu, pindaan ini merupakan "satu konsesi bagi struktur kuasa kesatuan yang ada dalam usaha mendapatkan sokongan undang-undang timbang tara wajib." Ali Raza, M., "Legislative and Public Policy Developments in Malaysia's Industrial Relations", *The Journal of Developing Areas*, Vol. 3, April 1969, h. 364-365.
- 25 Keputusan Pendaftar untuk mendaftarkan Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Akhbar (NUNW) bermotif politik kerana Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Dalam Perusahaan Percetakan merupakan kesatuan yang radikal. NUNW telah dibentuk oleh pekerja bahagian percetakan di Akhbar Straits Times, yang tidak mahu dihubungkan dengan kesatuan militan, dan Pendaftar lebih suka membantu mereka, misalnya, kesatuan itu diluluskan pendaftaran dengan cepat.
- 26 MTUC, *Annual Report 1966-67*, m/s 60.
- 27 Lihat "Kesatuan Pekerja-pekerja Perusahaan Nenas" dan Kesatuan Pekerja Perusahaan Kasut", fail RTU 303/58 dan RTU315/58 Arkib Negara.
- 28 *The Straits Times*, 15 Mei 1967.
- 29 *Eastern Sun*, 7 Julai 1967.
- 30 Stenson, M, *Class, Race and Colonialism in West Malaysia*, (University of Queensland Press, Brisbane, 1980), h. 200.
- 31 Surat bertarikh 7 Februari 1968 daripada Pendaftar Kesatuan Sekerja kepada UMEWU, dipetik dari *Sunday Times*, 9 April 1968.
- 32 *The Straits Times*, 25 April 1968.
- 33 Ayadurai D. dan Chee Peng Lim, "Dispute Settlement and the Promotion of Industrial Peace in Malaysia" (Universiti Malaya, November 1981), m.s. 87.
- 34 Ibid.

- 35 Federation of Malaya, *Annual Report of the Ministry of Labour*, 1962 hingga 1964. 46
- 36 Mogok tersebut dibincangkan lebih awal tadi.
- 37 Lihat CUEPACS, *Annual Report*, 1963-64 dan 1964-65 bagi laporan tentang tindakan perusahaan oleh perkhidmatan awam dalam tempoh tersebut. 47
- 38 Kumaran, K.K., *Collective Bargaining 1963-64*, (Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Ladang, 1964), m.s. 8 dan *Malay Mail*, 8 Mei 1964. 48
49
- 39 Serentak dengan ancaman mogok bomba, pekerja bank, sekolah, penapisan minyak dan depot juga mengancam untuk mengambil tindakan perusahaan. Namun begitu, suatu mogok umum tidak mungkin berlaku kekurangan kesepakatan dalam CUEPACS sama ada untuk mengambil ataupun tidak mengambil tindakan perusahaan. 50
- 40 Perkhidmatan asas termasuklah: penerbitan berita dan akhbar; bekalan elektrik dan gas; pentadbiran bandaran; penguasa tempatan; perkhidmatan feri; pengangkutan penumpang dan barang; termasuk perkhidmatan udara; kemudahan stor, pengangkutan, bekalan dan penapisan petroleum; bank; perkhidmatan pelabuhan; perlombongan dan peleburan; getah, kelapa dan perusahaan minyak kelapa sawit; perkayuan; nenas; kilang beras dan penyimpanan beras. Bagi keterangan lebih lanjut tentang-tentang dua peraturan, lihat Mills, C.P. *Industrial Dispute Law in Malaysia*, (Butterworths, Australia, 1971), m.s. 39-42. 51
52
- 41 CUEPACS, *Annual Report*, 1966-67, m.s. 109. 53
- 42 CUEPACS, *Annual Report*, 1967-68, m.s. 58.
- 43 MTUC, *Annual Report*, 1967-68, m.s. 13.
- 44 Untuk mengetahui pertikaian ini dengan lebih lanjut, rujuk Federation of Malaya, *Report of a Court of Inquiry into the causes and circumstances of a trade dispute between the Eastern Smelting Company Limited and its employees as represented by the Eastern Smelting Company Limited Employees Union*, (Government Press, Kuala Lumpur, 1958). 54
55
- 45 Lihat, "Eastern Smelting Co. Ltd. Employees Unions", fail RTU 22/58 Arkib Negara. Surat Pendaftar Kesatuan Sekerja kepada Menteri Buruh, 17 Jun 1958. 56
57
58

- 46 Untuk mendapatkan keterangan lanjut tentang pertelingkahan ini, lihat *Railwaymens Unions of Malaya, Biennial Report, 1962-64*; *CUEPACS, Annual Report, 1963-64*; *Federation of Malaya, Report of the Court of Inquiry into a Dispute between the Malayan Railway Administration and the Railwaymens Union of Malaya*, (Warta Kerajaan, Tanah Melayu, 1963).
- 47 Mogok telah berakhir sebelum proses untuk pelancaran mogok yang panjang bermula.
- 48 Railway Union of Malaya, *Biennial Report, 1962-64*, Lampiran B.
- 49 RUM menuntut status perkhidmatan awam bagi pekerja-pekerja keretapi dan akhirnya dengan kemenangan dicapai melalui suatu tuntutan awam di Mahkamah Tinggi Malaysia pada Ogos 1964, akan tetapi terpaksa menunggu lama lagi sebelum pelaksanaannya.
- 50 Keterangan tentang pertikaian ini boleh didapati daripada laporan *The Straits Times* dan *Malay Mail*, dan temuramah dengan beberapa orang yang terlibat.
- 51 *The Straits Times*, 8 Februari 1967.
- 52 Penerangan tentang pertikaian ini boleh didapati dari Sabiha bte A. Samad, "Industrial Relations in Statutory bodies: a case study of Lembaga Pelabuhan Kelang", tesis M. Ec. Fakulti Ekonomi dan Pentadbiran, Universiti Malaya, 1979) dan *MTUC Annual Report, 1967-68*, m.s. 21-22.
- 53 Pada tahun 1967, apabila Rang Undang-undang Hubungan Perusahaan diperkenalkan, Menteri Buruh telah membincangkan perlunya mendapat persetujuan Yang Di Pertuan Agong untuk merujukkan pertikaian perusahaan dalam perkhidmatan awam kepada Mahkamah Perusahaan dan berkata, "Namun begitu, saya boleh menyatakan di sini, bahawa, itu hanya merupakan suatu kuasa simpanan untuk memenuhi keperluan perlembagaan dan hanya digunakan dalam keadaan yang paling luar biasa".
- 54 *MTUC, Annual Report, 1963- 64*, m.s. 15.
- 55 Zaidi S.J.H, *Malaysian Trade Union Congress, 1949-1974*, (MTUC, 1975), m.s. 122 dan 193.
- 56 *Malay Mail*, 17 September 1962.
- 57 *Malay Mail*, 12 Oktober 1960.
- 58 *MTUC, Annual Report, 1964-65*, m/s. 43.

- 59 *The Straits Times*, 2 Mei, 1968.
- 60 Lihat, CUEPACS, Fail TU 50/55 Arkib Negara.
- 61 Sebelum 1964, angka-angka yang menunjukkan bilangan kesatuan pekerja-pekerja kerajaan termasuk kesatuan pekerja-pekerja dalam badan-badan berkanun dan badan tempatan.
- 62 CUEPACS, *Annual Report*, 1959-60, m.s. 33.
- 63 CUEPACS, *Annual Report*, 1962-63, m.s. 18.
- 64 Pada bulan Mac 1965, kesatuan ini berjaya didaftarkan sebagai Persekutuan Kesatuan Sekerja Kebangsaan Pekerja-pekerja Kerajaan, tetapi telah dibatalkan pendaftarannya pada tahun berikutnya.
- 65 Trade Union (Exemption of Public Officers) Order 1967.
- 66 74 undi melawan 3 undi dengan 9 ketakhadiran; Zaidi, S.J.H.; *Malaysian Trade Union Congress, 1949-1974*, m.s. 113.
- 67 Rudner, M, "Malayan Labour in Transition, Labour Policy and Trade Unions", *Modern Asian Studies*, Vol. 7, No. 1, 1973, m.s. 23.
- 68 Ratnam, P., "Study of the Organisation Structure of the Malaysian Trade Union Congress and its role in the Malaysian labour movement", (B.Ec. (Hon) (Pub.Admin.) Ogos 1972) m.s. 57.
- 69 Ratnam, P. *op. cit.*, m.s. 59.
- 70 Zaidi, S.J.H., *Malaysian Trade Union Congress, 1949-1974*, m.s. 256.
- 71 MTUC, *Annual Report*, 1968-69, Lampiran 1.
- 72 Vasil, R.K., *Politics in a Plural Society*, (Oxford University Press, 1971), Bab III.
- 73 *The Straits Times*, 10 Oktober 1969.
- 74 Pada masa itu, Presiden MTUC, En. Yeoh Teck Chye, juga merupakan naib presiden Parti Gerakan.
- 75 Kedua-dua peraturan ini telah dibatalkan pada bulan Mac 1971, yang membenarkan Kesatuan Kebangsaan Pekerja-pekerja Penguasa Tempatan (ANULAE) terus wujud, dan membenarkan kesatuan perkhidmatan awam bergabung semula dengan MTUC.

76 Ratnam, P., *op. cit.*, m.s. 49.

77 *The Straits Times*, 10 November 1969.

RUJUKAN

Ali Raza, M., "Legislative and Public Policy Development in Malaysia's Industrial Relations", *The Journal of Developing Areas*, Vol. 3, April 1969.

Ayadurai, D. & Chee Peng Lim, "Dispute Settlement and the Promotion of Industrial Peace in Malaysia" (Universiti Malaya).

Gamba, C., *The Origins of Trade Unions in Malaya - A Study in Colonial Unrest*, Eastern Universities Press, Singapura, 1962.

Mills, C.P., *Industrial Dispute Laws in Malaysia*, Butterworths, Sydney 1971.

Ratnam, P., "A Study of the Organizational Structure of the Malaysian Trades Union Congress and its Role in the Malaysian Labour Movement, latihan ilmiah, B.Ec.(Hons.) (Public Administration), Universiti Malaya, 1972.

Rudner, M., "Malayan Labour in Transition, Labour Policy and Trade Union, 1955-63", *Modern Asian Studies*, Vol. 7, No. 1, 1973.

Sabiha bte. A. Samad., "Industrial Relations in Statutory bodies; A Case Study of Lembaga Pelabuhan Kelang", Tesis M.Ec., Fakulti Ekonomi dan Pentadbiran, Universiti Malaya, 1979.

Stenson, M.R., *Industrial Conflict in Malaya*, Oxford University Press, Kuala Lumpur, 1970.

Vasil, R.K., *Politics in Plural Society*, Oxford University Press, Kuala Lumpur, 1971.

Zaidi, S.J.H., *The Malaysian Trade Union Congress, 1949-74*, MTUC, Petaling Jaya, 1975.